

דף כט

מח. הנפטר מן המת והנפטר מן החי – מהו אומר?

אמר רבי לוי בן חיתא: הנפטר מן המת, לא יאמר לו לך לשלום אלא לך בשלום (ואתה תבא אל אבתיך בשלום). הנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום אלא לך לשלום, שהרי דוד שאמר לאבשלום לך בשלום – הלך ונתלה. יתרו שאמר למשה לך לשלום – הלך והצליח.

א. דוקא באמירת 'לך' אבל כשאומר לו לשוב יכול לומר 'שוב בשלום', כדרך שאמר יעקב אבינו ושבתי בשלום – כי כשאומר 'לך בשלום' יש במשמע שהליכתו תהא בשלום ולא ביאתו והגעתו אל מחוץ חפצו, משא"כ כשמדבר על בואו ושובו (עפ"י בן יהודע. וע' גם במהרש"א שבת יב:).

ומצינו ביתרו וגם כל העם הזה על מקומו יבוא בשלום, וכיו"ב בגדעון וביפתח 'בשובי בשלום'. וכן במשנת ר"ה (כה). אמר ר"ג לרבי יהושע 'בוא בשלום רבי ותלמידי'. אך מצינו שימוש ב'שלום' גם באופן זה; בתפילת הדרך 'ותחזירני לביתי לשלום / ותחזירנו לשלום'. ובקדושין לג. 'בואכם לשלום' וכן במשנת בכורים (ב, ג) 'באתם / בואכם לשלום', אך בירושלמי שם הגרסה: 'בשלום'.

ב. כתב בנמוקי יוסף: 'לך בשלום' משמע ההליכה תהא בשלום אבל לא ימצא שלום. ויש בני אדם שמנחשים ומשימים דבר בלבם וכנגדם דברו חכמים, אבל למי שאינו מקפיד – אין הדבר מזיק כלום.

בריך רחמנא דסייען